

PEDAGÓGIAI PROGRAM

NAGYKÓNYI ÓVODA és FŐZŐKONYHA

202528

HATÁLYOS: 2019.12.01.

MÓDOSÍTÁS:2024.09.01.

TARTALOMJEGYZÉK

<u>I. Bevezető</u>	4.
A Pedagógiai Program Jogszabályi Háttere.....	5.
<u>II. Óvodánk</u>	6.
1. Az óvoda bemutatása.....	6.
2. Küldetésnyilatkozat.....	7.
<u>III. Gyermekkép, óvodakép....</u>	8.
1. Gyermekkép.....	8.
2. Óvodakép.....	9.
<u>IV. Az óvodai nevelés feladatai</u>	11
1. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	11
2. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	12.
3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	16.
4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	17.
<u>V. Az óvodai élet megszervezésének elvei</u>	21.
1. Személyi feltételek	21.
2. Tárgyi feltételek.....	24.
3. Az óvodai élet megszervezése.....	24.
4. Az óvoda kapcsolatai.....	25.
4. 1. Család.....	25.
4. 2. Külső kapcsolatok.....	26.
<u>VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai</u>	31.
1. Játék.....	31.
2. Verselés, mesélés	36.
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	39.
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	43.

5. Mozgás.....	47.
6.A külső világ tevékeny megismerése.....	50.
7.Munka jellegű tevékenységek.....	54.
8.A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	58.
 <u>VII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére</u>	62.
 <u>VIII. Sajátos feladatok, speciális szolgáltatások</u>	64
 1. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	64.
2.Különleges bánásmódot igénylő gyermekekre vonatkozó eltérő szabályok.....	66.
3.Gyermekvédelem az óvodában.....	67.
4. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	69.
 <u>IX. Az óvoda hagyományos ünnepei egyéb rendezvényei...</u>	72.
 <u>X. Az ellenőrzés és értékelés rendszere.....</u>	75.
 <u>XI. Az óvoda dokumentumai.....</u>	77.
 <u>XII. Jegyzék a nevelési intézmények kötelező</u>	
<u>(minimális) eszközeiről és felszereléséről.....</u>	79.
 <u>XIII. Felhasznált irodalom....</u>	91.
 <u>XIV. Legitimációs záradék....</u>	93.

I. Bevezető

„1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvesz és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.”(1)

(1) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A Pedagógiai Program Jogsabályi Háttere

2023.évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról

A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről

A 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

A 32/2012.(X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

2003. évi CXXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Az 1997. évi XXXI. Törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

2013. évi XXVII. Törvény a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyarországon történő egyszerűsítési programról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

1993. évi LXXIX. Törvény a közoktatásról

1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről

275/2019.(XI.21.) Korm. rendelete az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatban

Alapító Okirat

II. Óvodánk

Az Óvoda bemutatása

Nagykónyi egy apró- alig 1300 lélekszámú - falu a Koppány folyó mentén Tolna megyében. A falu óvodája a kezdetektől a jelenlegi – egy több mint száz éve eredetileg lakóház céljára épített - épületben működik. A legutolsó nagyobb átalakítást 2005 és 2007 között pályázati forrásból valósították meg.

A pályázat végrehajtása során átalakításra kerültek a csoportszobák, az öltözők (gyermek, felnőtt), a WC-k (gyermek és felnőtt), a gyermekmosdó, az iroda, a tornaszoba és a kazánház helyisége. A tálaló konyhát nem érintette a felújítás. Kicserélték a tetőszerkezetet és a nyílászárókat. Az egyik csoportszoba aljzatát kivéve- ezt egy későbbi pályázat részeként újítták fel- mindenütt új padlózat készült. Korszerűsítették a fűtési rendszert.

Az óvoda egy 1148m² nagyságú telken található, a beépített terület 21, 5 m², az udvar területe 78,5 m². Az épület homlokzata a fő útra néz, amelytől kerítés választja el. Az óvoda udvarát kerítés határolja, így került elválasztásra a szomszédos épületektől.

Az épületben 11 különböző méretű és rendeltetésű helyiség található. Az óvoda épületének alapterülete 187, 7 m². A gyermekek egész napos foglalkoztatásának helyszínéül szolgáló két csoportszoba 41, 84 m² és 45,58 m² alapterületűek. A szobák belmagassága az előírt legalább 3, 0 m átlagos belmagasságnak és a 15m³/fő légtérfogatnak megfelelnek.

A tornaszoba 31, 67 m², a tálaló konyha 13, 11m², a gyermeköltöző 14, 67 m², a vezetői iroda 7,03 m², a gyermekmosdó 7, 91 m² és a gyermek WC 8, 99 m²

alapterületűek. Az épületben továbbá egy felnőtt öltöző, WC és egy kazánház található. A kazánház megközelítése az épületen kívülről lehetséges.

Az intézmény két vegyes csoporttal működik jelenleg . A falu legkisebb lakói három és hét éves kor között látogatják az intézményt, de a 3. életév betöltése előtt 6 hónappal már fogadjuk a gyermekeket.

Az Óvodai Integrált Pedagógiai Rendszert, 2008-ban dolgoztuk ki és jelenleg is működtetjük óvodai fejlesztőprogramként.

Küldetésnyilatkozat

A világ rohamos változásaival, a modern élet stressz hatásaival szemben különösen óvni és védeni kell a gyermekeket. Egyre nagyobb a szülők és az óvodapedagógusok felelőssége, hogy megőrizték a gyermekkor nyugalmaát, derűjét, ugyanakkor felvértezzük a gyermekeket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban.

A mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek hangsúlyai változtak a társadalmi folyamatok hatására. E változások a pedagógiai munkánkban is hangsúlyeltolódásokat hozott. Pedagógiai munkánk hangsúlyai a gyermekek egyéni különbségei, eltérései, a családi nevelést kiegészítő sajátos szocializáció, az egyedi tevékenységközpont rendszer, a szülők óvodai életbe való bevonása és a szociális, fejlesztő-segítőmunka köré rendeződnek. A gyermekek életmódbeli különbözőségeiből adódóan nagyobb hangsúlyt kap a mozgásfejlesztés, az egészséges életmód szokásainak kialakítása, egészségfejlesztő program működtetése. A játékban tanulás koncepciójának érvényesítése megkívánja a szabad játék védelmét. A sokszínű kultúra és multikulturális érték beépül a tevékenységtartalmakba.

A programunk lehetővé teszi a gyermekek változó, eltérő szükségleteinek figyelembevételét, a hiányzó szokások kialakítását, a három-hétéves gyermekek osztatlan csoportokban történő nevelését, az eltérő családi értékek és kultúrák tolerálását, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és családok fokozottabb mentális, érzelmi, és szociális támogatását.

Pedagógiai meggyőződésünk:

"Segíteni a gyermek aktivitását a legvégső határokig, de nem kiszolgálni, hanem ahhoz segíteni, hogy önálló legyen.", azaz

"SEGÍTS, HOGY MAGAM CSINÁLHASSAM"

(Maria Montessori)

III. Gyermekkép, Óvodakép

1. Gyermekkép

„1. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.”(2)

Az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A kisgyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú: el-, és befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk. Óvodánk nem ad helyet az előítéletes megnyilvánulásoknak sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Biztosítjuk:

- az egyenlő hozzáférést,*
- az emberi jogok gyakorlását,*
- kultúra és hagyományápolást,*
- a nemek társadalmi egyenlőségének elvét,*
- az esélyegyenlőséget,*
- a sajátos nevelési igényű gyermekek, tehetséges gyermekek és hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív, integrált nevelését.*
- az egyéni ütemben történő haladást.*
- a tevékenységbe ágyazott felfedező ismeretszerzést.*
- a képességek sokoldalú fejlesztését.*

2. Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek 2 és fél éves korától az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő,*
- szociális,*
- nevelő-személyiségfejlesztő.*

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai

tevékenységrendszere, tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását.

Kiemelten fontos:

- a gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése, a bizalom,*
- a gyermekek egyéni készségeinek-képességeinek kibontakoztatása,*
- a gyermeki szükségletek kielégítése,*
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása,*
- a szabad játék szerepe, helye,*

(2)) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- a gyermekek egyéni képességéhez igazodó tevékenységek közvetítése,*
- az interkulturális nevelésen alapuló integráció, az emberi jogok és alapvető szabadság jogok védelme,*
- különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni és csoportos fejlesztő, differenciáló pedagógiai tevékenység mellett a beilleszkedés segítése - a társak általi elfogadással.*

Óvodánk jellemzői:

- a családi nevelés meghatározó a gyermek személyiségfejlődése során: kultúrát, értéket közvetít és képvisel,*
- a családok megismerése elsődleges, fontos a türelem, elfogadás, empátia a gyermek érdekében, a jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel,*
- olyan közösségi rendezvények, események szervezése, melyek a családok együttműködésére épülnek (kultúra-közvetítés, szabadidő szervezés),*
- szülőbevonás, az óvodai élet történéseinek aktív részesei a családok, családtagok.*
-

Az óvoda alapelvei, értékek:

- sajátos tevékenységközpont – rendszerben biztosítja a feltételrendszert, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket, és integrálja a fejlesztés tartalmát,
- a családok bevonása az óvodai életbe, aktivizálja a szülőket az együttműködésben,
- erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását. Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékra a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre,
- az Óvodai Fejlesztő Programunk az óvodánkba járó valamennyi kisgyermek együttnevelésének, integrációjának megvalósítását eredményezi,
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése, ellátása.

IV. Az óvodai nevelés feladatai

1. Az óvodai nevelés általános feladatai

„Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása”.(3)
- a tanulási képességek fejlesztése
- magabiztos ,és reális én-képpel rendelkező gyermeki személyiség kibontakoztatása.

(3)) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2. Az egészséges életmód alakítása

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az óvoda által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét az óvoda életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működésben kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,*
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás, a gyermek mozgásigényének kielégítése*
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,*
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,*
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,*
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.*
- g) a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése valamint a harmonikus, összerendezett mozgás kialakítása és fejlesztése*

Diabétesszel élő gyermekek ellátása

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek és tanulók esetében az óvoda, valamint az iskola 1-8. évfolyamán az érintett intézmény

gondoskodik a napközbeni alapvető speciális ellátásról: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról.

Ezen feladatok ellátását a jogszabályban meghatározott intézményi kör az iskolaorvos és védőnő, vagy a megfelelő szakmai továbbképzést elvégző, pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy révén biztosíthatja:

„62.§ (1a) A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény igazgatója a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskola, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamán az intézmény – beleértve az ilyen köznevelési alapfeladatot ellátó többcélú intézményt is – felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) A nevelési-oktatási intézmény igazgatója az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a

hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy

b) iskolaorvos vagy iskolavédőnő útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.

Az óvodában folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.(4)

„Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- *a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,*
- *a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,*
- *a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,*
- *a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,*
- *az egészséges életmód, a testápolás, a fogmosás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,*
- *a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,*
- *a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.*
- *a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,*
- *megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.”(5)*

(4) 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

(5) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az óvoda környezeti és egészségnevelési céljai:

- a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás és szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,*
- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,*
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,*
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,*
- tolerancia és segítő életmód kialakítása,*
- környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása,*
- az egészséges életmód kialakítása (helyes táplálkozás, a mozgás szeretete, dohányzás, alkohol, drog nélküli élet legyen a cél).*

A célok elérését szolgáló feladatok, tevékenységek:

- a rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése,*
- értékőrzés, természetvédelmi feladatok,*
- a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő*
- tevékenység formájában,*
- környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés,*
- lakó és óvoda környezet közös megóvása,*
- személyes higiéné elsajátítása,*
- az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,*
- egészséges étkezés,*
- anyag és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,*

- csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága,
- az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.

3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.”(6)

Törekszünk arra, hogy az eddig a csoportban kialakult szokásokat a gyermekek önállóan alkalmazzák. Tudatosul bennük, hogy összetartozó csoportot alkotnak. A csoportba érkezéskor és az újonnan érkezőknek köszönnek. Társaikkal előzékenyek, keresik a megoldást a kialakult probléma helyzetekre.

Igyekeznek elfogadni az óvónő kérését, útmutatását. Türelmesek egymással. Figyelnek egymás játékára, szándékosan nem tesznek kárt bennük. Vegyék észre, ha társuknak segítségre van szüksége. Tisztelettel viselkedjenek egymás és a felnőttek irányába.

A közös tevékenységeken érdeklődésük szerint igyekezzenek részt venni, bekapcsolódni. Figyelmesen hallgassák meg az óvónőt és társaikat, ne vágjanak egymás szavába. A megkezdett munkát igyekezzenek befejezni, ne hagyják félbe azt. Váljanak képessé önálló véleményalkotásra. Képesek legyenek önálló döntés meghozatalára.

Érezzenek felelősséget az általuk vállalt feladatokért. Mondjanak igazat. Szívesen járjanak óvodába, keressék a közös tevékenységek lehetőségét. Bizalommal forduljanak az óvónőhöz vagy társaikhoz, ha valamit közölni szeretnének vagy segítségre van szükségük.

Ebben az életkorban már kialakul rokonszenvük egy-egy társuk iránt, barátságok alakulnak ki.

4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel –

az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

(6) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”(7)

Anyanyelvi nevelés

A kontaktusteremtés és tartás legfontosabb eszköze a nyelv, amely az óvodáskorban összefonódik a tevékenységekkel. A tevékenységek, cselekvések, mozgás útján kerül a kisgyermek legelőször kapcsolatba társaival és ennek kísérője a beszéd. A gyermekek életkora: a beszédfejlődés intenzitása az óvodáskorban és a beszédkapcsolatok szűkülése a felgyorsult világban indokolja e feladatkör kiemelését.

A gyermek azokban a helyzetekben tud görcsök nélkül kommunikálni, ahol közvetlen személyes kapcsolat jön létre, ahol módja van az élmények, cselekvések nyelvi kifejezésére. A beszédkapcsolatban az egyediség, az egyénre irányuló érdeklődés alapvető feltétel, ellenkező esetben nem jön létre mélyebb kontaktus.

A „beszélő magatartás” az óvodapedagógus és a gyermekek magatartása, amely a kommunikációs helyzetekben a személyiség síkjáig eljutó társalgást jelenti, s melynek feltétele a nevelő oldaláról: a jó kapcsolat, a gyermekismeret, az empatikus magatartás, a másokra való odafigyelés.

A beszélő magatartást a gyermek akkor sajátítja el, ha érzelmi biztonságban van, derűs a légkör, a személye iránti érdeklődést tapasztalja és ha hagyjuk, türelmesen kivárjuk gondolatainak, érzelmeinek kifejezését.

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol a gyermekek élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba. A felvállalt szerepekhez hozzátartoznak a felnőttek beszédmintáinak utánzásai, reprodukálásai.

A tevékenységeket kísérő beszélgetések, a közös társalgások, a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés a drámajátékokban, az ösztönző, valóban érdeklődő felnőtt magatartása segíti a szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *beszédfejlődés során segítse a gyermekek gondolkodásfejlődését, mivel a kifejezőkészség hiányosságai nehezítik a megértést, gátolhatják a gyermekek felnőttekhez és más gyerekekhez való kapcsolatát,*

(7) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- *fokozatosan éri el, hogy a gyermekek mondanivalójukat összefüggően, színesen adják elő,*
- *a kommunikáció során teremtsen meg a beszélés lehetőségeit, ill. mutasson példát a helyes viselkedéskultúra terén is,*
- *a nyelv- beszéd - viselkedés hármasságában valósítsa meg a zavartalan kommunikációt, ezzel szolgálja a megértés érdekét is,*
- *fejlessze a gyermekek metakommunikációs készségét,*
- *adjon mintát beszédviselkedés által óvodásai és szülei számára,*
- *kommunikációs helyzetek megteremtésével juttassa el a gyermeket a beszédmegértés szintjére,*
- *alakítsa ki a beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört,*
- *tegye képessé a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni,*
- *folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét,*

- *emelje a gyermekek beszédszínvonalát olyan formában, hogy képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni, fejlessze beszédmegértésüket, beszédtechnikájukat,*
- *ismerje meg a család beszédkultúráját, ennek ismeretében fejlessze egyénileg a gyermek beszédét,*
- *kísérje figyelemmel folyamatosan a gyermekek anyanyelvi fejlettségét,*
- *figyeljen arra a gyermekre, amelyik beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Artikulációs gyakorlatok végeztetése mellett kérje szakember segítségét.*

Kommunikációs tevékenységek:

- *Kommunikációs gyakorlatok végzése szimulációs helyzetekben.*
- *Anyanyelvi játékok játszása során artikuláció fejlesztése, szókincs bővítése.*
- *Érzelmek megjelenítése a kommunikációs helyzetgyakorlatok során.*
- *Én-érvényesítés szükségleteinek verbális közlése egész nap folyamán.*
- *Konfliktushelyzetek verbális megoldásának gyakorlása.*
- *A szerep szerinti beszédmód gyakoroltatása élethelyzetekben.*
- *Bábozás, dramatizálás, mesélés, verselés, szituációs és dramatikus játékok, a drámapedagógia kezdeti csírái (szerepjáték során) alakítják a gyermekek kommunikációs készségeinek fejlettségét.*

Módszertani alapelvek:

- *Az óvónő tegye lehetővé az egész napi átélhető kommunikációs szituációt.*
- *Bátorítsa a gyermekeket a szóbeli megnyilvánulásokra, ezáltal biztosítsa a beszédöröm megélését.*
- *Ösztönözze a gyermekeket a helyes hanglejtésre.*
- *Segítse elő a gyermekek folyamatos szókincsbővülését.*
- *Törekedjen az élményeik zavartalan meghallgatására.*
- *Tegye lehetővé az egész nap folyamán a szimulációs tevékenységek gyakorlását.*

- Biztosítsa a cselekedtetést a kommunikációs tapasztalatok folyamatában.
- Törekedjen a gyermeki kérdések inspirálására, megválaszolására.
- Az óvónő tartsa szem előtt a beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítását. (Kérje a szakember segítségét!)
- Tegye lehetővé minden gyermek számára a folyamatos beszéd gyakorlását.
- Dicsérje és bátorítsa a bátorabban beszélő gyerekeket, serkentse őket beszédre és a kapcsolatok teremtésére.
- Különös gonddal ügyeljen az egyes gyerekekkel történő szeretetalapú beszédhelyzetek szervezésére, kihasználására.

Fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit, mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ.
- Különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni a beszélőt, és megérti mások beszédét.
- Tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

V. Az Óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

„1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus

elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.”(8)

(8) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Humán erőforrás

<i>Pedagógusok száma:</i>	<i>2 fő</i>
<i>Pedagógiai munkát közvetlenül segítőik száma:</i>	<i>1 fő</i>
<i>Szak és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei:</i>	<i>Logopédus, gyermekorvos, védőnő, családgondozó, gyógypedagógus, szociális munkás</i>

A nevelőtestület képzettségi mutatói

<i>Főiskolát végzett óvodapedagógusok száma:</i>	<i>2 fő</i>
<i>Másoddiplomás képzésben részt vett pedagógusok száma, szakterület megnevezésével:</i>	<i>1 fő általános iskolai tanító 1 fő hitoktató</i>
<i>Szakvizsgával rendelkező pedagógusok száma, szakterület megnevezésével:</i>	<i>2 fő fejlesztőpedagógus 1 fő közoktatásvezető</i>

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága:

Egy óvodapedagógus elvégezte a Tanulás Könnyítő Program képzését, értő olvasás fejlesztő, és tanulási képesség fejlesztő oktatói képesítést kaptak.

Esélyteremtő Óvoda pályázat szakmai rendezvényein vett részt, ahol a HH, és HHH gyermekekkel való speciális szükségletű módszereket sajátította el.

Az igazgató akkreditált továbbképzései a hitoktatói másoddiploma, fejlesztő pedagógia és közoktatásvezető szakvizsgán túl:

Minőségfejlesztési alapismeretek és azok alkalmazása a közoktatásban

Komplex ökológia és környezetvédelem

Az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése

DIFER képességvizsgáló módszer

Óvodapedagógusok szakmai megújító továbbképzése

IKER 2 informatikai képzés

Pedagógusminősítésben delegáltak továbbképzése

2. Tárgyi feltételek

„Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.”(9)

3. Az óvodai élet megszervezése

„1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.”(10)

(9), (10) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

4. Az óvoda kapcsolatai

4. 1. Család

„Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.”(11)

Feladatok:

- *Az óvoda segítse elő a folyamatos, bizalmon alapuló együttműködést a családdal a gyermek harmonikus fejlődése és biztonságérzete érdekében.*
- *Az óvoda körültekintően szervezze meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.*

Kapcsolattartás formái:

Családlátogatás még az óvodába kerülés előtt, anyás óvodába szoktatás, napi kapcsolattartás, szülői értekezletek, nyílt napok, a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kirándulások.

4. 2. Külső kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

4. 2. 1. A fenntartóval való kapcsolat

A 2011. évi CXCV. Törvény 48. pontjának 83. 84. és 85.§- a rendelkezik a fenntartó kötelelességeiről és jogairól.

(11) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A fenntartó kötelezettségeinek teljesítése, jogainak gyakorlása nem sértheti a nevelési-oktatási intézmény szakmai önállóságát, az intézmény szakmai döntési hatásköreit, a köznevelési intézmény vezetőjének munkáltatói jogait, döntési jogosítványait.

Az intézményvezető nevelési évenként legfeljebb egy alkalommal az intézmény tevékenységéről átfogó módon beszámol.

A fenntartóval való kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatásadás,*
- írásbeli beszámoló adása,*
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, gyűlésen való részvétel,*
- a fenntartó által kiadott rendelkezés átvétele annak végrehajtása céljából,*
- speciális információszolgáltatás az intézmény pénzügyi-gazdálkodási, valamint szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan, elektronikus formában is.*

Kapcsolattartó személy: óvodaigazgató.

4. 2. 2. Óvodákkal való kapcsolat

- Más óvodákkal való kapcsolattartásunk lényege a szakmai, pedagógiai jellegű tapasztalatcsere, megbeszélések, „jó gyakorlat” megismerése, hospitálások formájában.*
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei között oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és –lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart fenn.*

4. 2. 3. Az Általános Iskolával való kapcsolat

- az óvoda vezetője, pedagógusai rendszeres kapcsolatot tartanak a település iskolaigazgatójával, pedagógusaival,
- részt veszünk az általános iskola szervezésében megrendezésre kerülő ünnepségeken, nemzeti ünnepeink alkalmából tartott megemlékezéseken,
- az IPR program keretében részt vesznek az óvoda-iskola átmenet program keretében szervezett rendezvényeken, ünnepélyeken,
- szakmai programokon való kölcsönös részvétel, közös értekezletek, volt óvodások iskolai teljesítésének követése.

Kapcsolattartó személy: a mindenkori nagycsoportos óvodapedagógus.

4. 2. 4. A Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolat

A szülő és a pedagógus nevelő munkáját, valamint a nevelési intézmény feladatainak ellátását pedagógiai szakszolgálat segíti.

Pedagógiai szakszolgálat látja el az alábbi feladatokat:

- a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés,
- a fejlesztő nevelés,
- a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység,
- a nevelési tanácsadás,
- a logopédiai ellátás,
- a konduktív pedagógiai ellátás,
- a gyógytestnevelés,
- az óvodapszichológiai ellátás,
- a kiemelten tehetséges gyermekek gondozása.

A 15/2013.(II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálat feladatkörébe rendelte el a korábbi nevelési tanácsadó és a szakértői bizottság munkáját is. Az új járási szinten működő pedagógiai szakszolgálattal a korábbi években megkezdett közös munkát kívánjuk folytatni a gyermekek szükséges fejlesztése, felmérése érdekében.

4. 2. 5. A Pedagógiai –Szakmai szolgáltatóval való kapcsolat

A 2011. évi CXCV. Törvény 19.§ -ban határoz a pedagógiai- szakmai szolgáltatásokról.

A nevelési intézmények és fenntartói, valamint a pedagógusok munkáját pedagógiai-szakmai szolgáltatások segítik.

Pedagógiai-szakmai szolgáltatás:

- a pedagógiai értékelés,*
- a szaktanácsadás,*
- a pedagógiai tájékoztatás,*
- a tanügy-igazgatási szolgáltatás,*
- pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése,*
- a tanulmányi, sport- és tehetséggondozó versenyek szervezése, összehangolása.*

A pedagógiai-szakmai szolgáltatás országosan egységes szakmai irányítás mellett az állami köznevelési közfeladat-ellátás keretében nyújtható.

Az állami köznevelési közfeladat-ellátás keretében a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat az oktatásért felelős miniszter által kijelölt intézmény nyújtja. Az állami fenntartású nevelési intézmény a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat az oktatásért felelős miniszter által kijelölt intézménytől veszi igénybe.

A pedagógiai-szakmai szolgáltatás ellátásának részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

4. 2. 6. Művelődési intézményekkel való kapcsolat

Az óvoda kapcsolatot tart a Nagykónyi, az Iregszemcsei és a Tamási művelődési központokkal az általuk szervezett óvodások által is látogatható rendezvényekről történő folyamatos tájékoztatás érdekében. A lehetőségekhez mérten igyekszünk a gyermekeket ezekre a rendezvényekre eljuttatni.

A helyi művelődési ház által szervezett programokon, rendezvényeken a gyermekekkel nem csak részt veszünk, de versmondással, énekléssel, tánccal, mesével járunk hozzá az eseményekhez.

4. 2. 7. A Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolat

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálattal.

Az intézmény segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.

Az intézmény a gyermekjóléti szolgálattal közvetlen kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a gyermekjóléti szolgálat értesítése – ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,*
- esetmegbeszélés – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére,*
- a gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget,*
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére.*

Kapcsolattartó személy: Igazgató.

4. 2. 8. A Gyermekorvossal és a Védőnővel való kapcsolat

Az egészségügyi ellátásról a község önkormányzata gondoskodik. Az óvodába járó gyerekek intézményen belüli egészségügyi gondozását, szűrését a gyermekorvos és a védőnő látja el (az önkormányzattal kötött megállapodás alapján).

A védőnő rendszeresen, illetve az óvoda jelzése alapján, szükség esetén látogatja az óvodai csoportokat.

A védőnő feladatai:

- a gyerekek személyi tisztaságának ellenőrzése,*
- orvosi vizsgálat előkészítése.*

VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

1. Játék

„1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlélekszámot, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.”(12)

A játék a gyermek legfontosabb tevékenysége, személyisége alakulásának fontos tényezője. A játék által ügyesedik, okosodik, fejleszti manuális készségét, a játékban ismerkedik az anyagok és a dolgok tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyával, azt is próbálgatja, hogy ezeken milyen változásokat képes létrehozni. A játékban a cselekvés által olyan problémákat old meg, amelyek későbbi problémamegoldó gondolkodása alapjai lesznek. A játék által szerzett vagy megerősített ismeretek, tapasztalatok beépülnek tudattartalmába. A játékban folyamatosan gyakorolják az egymáshoz való alkalmazkodást, az együttműködést, a kooperációt, és a kölcsönös kommunikációt.

(12) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Társas kapcsolataink alakulásának, érzelmi életük gazdagodásának is legfontosabb színtere a játék: megkönnyíti a szocializáció útját, a közösségi magatartás kialakítását, tartalmát, formáját, a gyermeket körülvevő emberi kapcsolatok döntően befolyásolják, másrészt, mert a játék folyamán társas kapcsolatai alakulnak, gazdagodnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- tanítsa meg a gyermeket játszani,*
- ismertesse meg a gyermeket a játékeszközök rendeltetésszerű használatával a feltételek biztosításával teremtse meg a nyugodt légkörű folyamatos játék lehetőségeit,*
- lehetőség szerint közvetett módon irányítsa a gyermekek játékát,*
- legyen partnere a gyermeknek, akihez bármilyen problémával szívesen fordulnak óvodásai,*
- álljon a gyermek rendelkezésére, együttműködő és segítőkész legyen,*
- játék irányítása legyen közvetett, közvetlen beavatkozással segítse a magányos, ill. a társakat rendszeresen zaklató gyermekeket, utóbbi esetekben mutasson rá az együttműködési módokra,*
- használja ki a játék adta lehetőségeket a gyermekek sokirányú megfigyelésére,*
- biztosítson élményszerzéseket a játéktémák továbbfejlesztéséhez,*
- legyen nyitott és adjon teret a gyermeki spontaneitásnak, használja azt ki,*
- fektessen hangsúlyt a játék során a szabályok betartására,*
- játsszon együtt a gyermekekkel; magatartása, viselkedése, kommunikációs reagálása hat a gyermekekre, az egész személyisége modell a gyermekek számára,*
- épüljön be a játék élménybe, mint egy belső modell, ezáltal segíti a munkával való azonosulást,*
- közvetítsen ismeretet a kisgyermek felé a környező világról, sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül,*
- a napirenden belül elég időt és helyet biztosítson a játék számára,*

- feltételek megteremtésével minél több játékszerrel ismertesse meg a gyermeket,
- a játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan biztosítsa,
- adjon lehetőséget a gyermeknek ahhoz, hogy módjában álljon nézelődni, válogatni, töprengeni, végül a számára éppen legvonzóbb játéktevékenységbe belefogni.

Gyermeki tevékenységek:

A megfelelő feltételek és az irányítás segíti azt, hogy az egyes játéktevékenységek a különböző életkorban megjelenjenek, továbbfejlődjenek:

- A gyakorlójáték kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismételésre készíti a gyermeket, ami örömet okoz neki. A sokszori ismételéssel, gyakorlással különböző funkciók fejlődnek.
- A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó formáját az óvodáskor végére éri el. A gyermekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi. Feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését.
- A barkácsolás a játék igényéből induljon ki, önkéntesen. A maguk által készített eszközök örömforrássá váljanak és segítsék elő a szerepekbe való elmélyülést.
- A dramatizáláshoz, a bábozáshoz az irodalmi élmények szolgáljanak alapul, és esztétikai élményt jelentsenek a gyermekek számára.
- A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánuljanak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés, vagy történés általuk felfogott tartalmát tükrözi. A bábjáték kitűnő területe a társadalmi szereptanulásnak, a beleélésnek, és a „szereptűrés-helyzetek” megélésének és érzelmi átvételének. A bábjáték annyiban segíti a gyermeket, hogy a bábu egy „lény”, aki nála is kisebb, neki van kiszolgáltatva, ő parancsolhat neki, ő uralkodik rajta. A bábu azt teszi, amit ő megenged, amit ő lehetővé tesz. Tehát kompenzációs lehetősége az ő kicsiségi szituációjának és átélt kisebbségi helyzetének.

- *Építő, konstruáló játék növeli a gyermek biztonságérzetét, bizonyosságot nyújt a gyermeknek saját képességeiről az „én csinálom” tapasztalata által.*
- *Szabályjátékok, melyek lehetnek mozgásos játékok, értelmi képességeket fejlesztő játékok, egyéni, ill. társas formában játszandóak, melyek során a magányos játéktól az együttmozgáson át, jutnak el a gyermekek a legmagasabb kooperációig.*

Módszertani alapelvek:

- *Biztosítsa az óvodapedagógus, hogy elegendő idő jusson az elmélyült játékra.*
- *Tartsa szem előtt az életkori sajátosságokat, az egyéni fejlettséget a gyakorló játékból a szerepjátékba való átmenet megindulásával.*
- *Segítse, hogy a gyermek számára a játék örömforrás legyen.*
- *Az óvodapedagógus biztosítsa a gyermekek számára a feszültségoldó játéklehetőségeket.*
- *Tanítsa a gyermeket bajainak kifejezésére és leküzdésére a játék kiélése során.*
- *Az óvodapedagógus biztosítson kellő figyelmet a veszélyhelyzetek kiküszöbölésére.*
- *Tartsa szem előtt különböző gyermekek érzelmi - hangulati állapotát, ami a játékukban tükröződik.*
- *Tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát.*
- *Bátorítsa a gyermek szerepvállalását ötletadással.*
- *Az óvodapedagógus segítse elő azt a tapasztalatszerzési folyamatot, hogy egy játékszerhez több művelet is kapcsolódhat, valamint ugyanazt a műveletet többféle játékszerrel, esetleg játékeszközökkel is el lehet végezni.*

Fejlődés jellemzői az iskolába lépés előtt:

- *A gyakorlójátéktól a fejlődés során jut el a gyermek arra a szintre, hogy megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját.*
- *Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önálló a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.*

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, szabálytudattal rendelkezik.
- Vállalja a számára kedvezőtlen szerepeket is.
- Kreatívan megjeleníti élményeit.
- Képes elkészíteni az egyszerű játékeszközöket.
- A konstruálás fejlettebb fokán a gyermek mind igényesebbé válik alkotásaival szemben.
- Képes egészséges versenyszellemben játszani.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Mint fő tevékenységi forma, minden nevelési terület alapjául szolgál.

2. Verselés, mesélés

„1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

3. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átteljesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim

állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

7. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A vegyes életkori összetételből adódóan igyekszünk minden korosztály igényeit és érdeklődését kielégíteni. A nagyok örömmel hallgatják az egyszerűbb meséket is. A mese befejezését követően őket ösztönözhetjük arra, hogy készítsék el a dramatizálás kellékeit és mutassák be a mesét. A nagyoknak szóló tündérmeséket mindig választható felajánlott lehetőségként tervezzük, azért, hogy a kisebbek az érdeklődésük csökkenésével ki tudjanak lépni a szituációból.

(13) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A kicsiknek szóló irodalmi tevékenység minden korosztály számára lehet kötelezően választható. Az irodalmi élményt a nagyobbak sokféle egyéb tevékenységgel kapcsolhatják össze, így biztosított számukra az optimális fejlődés.

A mesék dramatizálásánál az óvodapedagógus szerepe változó, a dramatizálás fázisaitól függően. A felnőtt segítségével a kisebb és nagyobb, a fejlettebb és a fejletlenebb gyermekek között jól megoszthatók a feladatok.

Az óvodapedagógus feladatai:

- gyűjtse össze az idősebb generáció bevonásával a környék még fellelhető mese, - mondóka és zenei anyagát,
- készítse a gyermekekkel kedvenc figuráikról elbeszéléseket, képeskönyveket, alkossanak saját mesét,

- *őrizze a népköltészet remekeit, és válogasson a kortárs gyermekirodalmi művekből,*
- *a mese, vers, elbeszélés épüljön be mindennap az óvodai életbe,*
- *mintaszerű előadással mutassa be az irodalmi műveket,*
- *előadasmódjával a nyugodt, meghitt légkör megteremtésével biztosítsa, hogy a verselés, mesélés élmény legyen a gyermek számára, ,*
- *vonja be a szülőket, nagyszülőket az eredeti játékok, altatók, dalos játékok, mesék bemutatásába,*
- *értékesítse a beszéd zenei elemeit,*
- *válaszoljon a mesével, verssel kapcsolatos spontán kérdéseikre, beszélgessen a gyermekekkel,*
- *használja fel a csoport közös élményének kialakításában az óvodán kívül szerzett élményeket is, ha esztétikailag elfogadható,*
- *segítse elő az irodalmi élmények feldolgozását különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával, ezáltal is a gyermek identitástudatát fejlessze,*
- *egészítse ki élő meséjét a bábozással, dramatizálással, drámajátékkal.*

Fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- *A gyermek „befogadóból” maga is „előadóvá” válik.*
- *A gyermek bátran mesél, kérdez, képes leküzdeni szorongásait.*
- *A gyermek hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdi felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.*
- *A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudja kötni.*
- *A gyermek figyelmesen, csendben végighallgatja az irodalmi alkotásokat és viselkedésén, tekintetén látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.*
- *Szívesen bábozza, dramatizálja kedvenc meséi motívumait. A könyvek, képek alapján megtalálja legkedvesebb meséit.*
- *Csoportszobában a könyvek között eligazodik, megbecsüli a könyveket.*
- *A gyermek különválasztja a mesét és a valóságot.*

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

4. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.”(14)

A szülők zenei érdeklődése, kultúrája, zeneszeretete meghatározó élmény a kisgyermek számára. Az óvodáskorban a zene megszerettetése, a zenével való ismerkedés a mozgás és ének élményének nyújtása a legfontosabb cél. Ezt az élményt csak jó hangulatú, szabad légkörben tudjuk biztosítani. Minden olyan törekvés árthat, amely idő előtt akar képességeket fejleszteni, amely gátlást, görcsöket, szorongást alakít ki a gyermekben. Az adottságbeli különbségek e téren igen nagyok, mint ahogyan a zenei adottságbeli tehetség is korán felismerhető. A felnőtt példája, zenei ízlése, a szűkebb és tágabb környezet zenei hatásai befolyásolják a gyermekek zenéhez való viszonyát. A zene felemeli a gyermeket a racionalitás gyakran szürke világából a hangulatot, érzelmeket, önmagát kifejező csodák világába.

Az óvoda elsősorban a közös, együttes dalok, játékok színtere. Olyan játékoké, ahol a mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt.

Ez a tevékenység, ahol az individualizálás a nagyon differenciált anyag kiválasztásban és az eltérő képességszintekhez való alkalmazkodásban érvényesíthető elsősorban. A gyermek egyéni teljesítményére ritkábban kerül sor, annál inkább a mikro csoportos, a gyermek számára biztonságot adó formára. A ritmusérzék, - hallásfejlesztés minta alapján eredményes, ezért minél több társ szolgáltat mintát, annál nagyobb biztonságban érzi magát a gyermek, annál felszabadultabb.

A sokszori gyakorlás lehetőségét a párválasztásos, dalos játékok kínálják. A hamis éneklés játékos, élvezetes gyakorlásokkal, jó hangú gyermekekkel való együtténekléssel lassan korrigálható, fejleszthető.

(14) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az óvodapedagógus feladatai:

- *fejlessze a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját, lehetőség szerint a dallam – ritmus - mozgás összefüggésében egyszerre,*
- *zenei élménnyel serkentse a gyermek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét, alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását,*
- *juttassa élményhez a gyermekeket az óvodai zenei nevelés során,*
- *támogassa a gyerekek önfeledt improvizációit,*
- *énekeljen sokat,*
- *készítsen sok érdekes „ütőhangszert” (termések, egyéb anyagok felhasználásával),*
- *ápolja a hagyományokat,*

- gyűjtse a környezet még fellelhető dalos játékeit, mondókáit,
- vonja be a szülőket is a közös éneklésekbe,
- a nagyokkal hetente egyszer tanítson mozgás kultúrájukat fejlesztő játékokat,
- engedje a gyermekek spontán népi tánc – ének - mozgás játékeit kibontakoztatni, amit maguk által létrehozott ritmushangszerekkel kísérek, és improvizált szöveggel előadnak, a pillanatnyi érzelmeiket kinyilvánítva,
- a hagyományápolásba vonja be a szülőket,
- a gépi zenét megfelelő válogatással és ízléssel használja,
- hetente többször ajánljon fel énekzenei tevékenységet,
- ösztönözze és erősítse a gyermekek spontán kezdeményezéseit.

Arra törekszünk, hogy a gyermek a zenei tevékenységet mozgásával kísérhesse, kifejezhesse érzelmeit, megélhesse az együtt járás önkéntességét a játék örömet. Ebben az életkorban elsősorban a zenei fogékonyságot kell kialakítanunk, amely az alábbiakat jelenti:

- a zene iránti érdeklődés felkeltését,
- a zenére koncentrációt,
- az éneklés és a mozgáskészség improvizatív megjelenését,
- a zenével azonosult ritmikus mozgást,
- a hallott dallam és a látott mozgás reprodukálását,
- a spontán éneklési és mozgáskedvet,
- a zenei és mozgás emlékezetet.

Az anyanyelv ritmusának összefonódása a ritmikus mozgásokkal előkészíti a dallam a ritmus-mozgás együttesének élményét. A mondókás, énekes, szökdélő mozgással kísért társas játékok azok, amelyek komplexen fejlesztik a gyermek személyiségét. A gyermekcsoport életkori összetételétől függően alakítjuk ki az egyéni, egyszemélyes és a társas játékok arányát. A játékok tartalmát is a gyermekek életkorához, fejlettségéhez igazítjuk. A legfontosabb az, hogy az a gyermek, aki ma már otthon, természetes közegében nem találkozik az énekes gyermekjátékokkal, mozgásos mondókákkal, legalább az óvodában élményként, érzelmi és hangulati átéléssel élhesse meg a közös éneklés és játék örömet.

Zenei nevelésünkben az alábbiakra helyezzük a hangsúlyt:

- a zene elsősorban érzelmeket aktivizáló művészeti tevékenység, amelyhez hangulat szükséges,
- az eszközök fontos szerepet töltenek be a megtapasztalásban, ezért sok, gyermekek által készített eszközt (hangszert) használunk és ugyanakkor bemutatjuk az érdekes hangszerek sokaságát is,
- a sokféle érzelmek fejlesztésére alkalmas zenei nevelés hozzájárulhat a tájhoz, generációkhoz, hazához való kötődés formálásához, az érzelmek, hangulatok kész műveken vagy improvizációkon keresztül történő kifejezéséhez,
- a zenehallgatás, a zenei élmény kifejezésére is ösztönözhet: akár bábozásra, vagy más módon történő megjelenítésre (ábrázolásra, dramatizálásra, mesébe való beépítésre).

Az ének-zenei tevékenységet a hagyományokhoz kapcsolódó elbeszélésekkel, szemléltetésekkel igyekszünk gazdagítani, teljesebbé tenni. A rögtönzött mondókák és versek azonos törzsről fakadnak, amelyeket bármilyen mozgással kísérhetnek a gyerekek. A lélektelen gyakorlás helyett az éneklés, zenélés és mozgás élményével tudjuk elsősorban megszerettetni a művészeteket.

A fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- Képes megfelelő hangmagasságban, jó ritmusban a tanult dalokat visszaidézni.
- Ritmusérzéke, tempóérzéke, ütemérzése fejlett, a sajátos zenei világában jól érzi magát.
- Képességeinek megfelelően a dal ritmusát, a mondóka ritmusát vissza tudja idézni.
- A ritmushangszereket ismeri, az egyszerűbb ritmusokat le tudja játszani.
- Képességeinek megfelelő zenei hallással rendelkezik, hangmagasság iránti érzéke fejlett, érzékeltetni tudja a hangmagasság különbségeit, hangszínérzéssel rendelkezik.
- Szívesen énekel társaival, együtt játszik, kezdeményez tanult és kitalált dalos játékokat.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

„1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.”(15)

Az ábrázoló – kézműves tevékenységet az önkifejezés, a teljes személyiségfejlesztés fontos eszközének tartjuk. Természetes, hogy a multiszenzoros tapasztalatok, az állandó cselekvések fejlesztik a gyermek finommotorikáját, és segítik az összerendezett mozgás kialakulását.

Ezek a képességek más tevékenységekben is fejlődnek (pl. testnevelés).

A művészeti tevékenységek, így az ábrázolás is elsősorban a teljes szabadság élményét nyújtja a gyermeknek. Miközben szabadjára engedi érzelmeit, utat enged vágyainak, elképzeléseinek, jelzéseket ad önmagáról, kommunikál a környezetével, szocializálódik az együttes tevékenységekben, ismeretekkel gyarapszik, technikákat tanul, más művészetekre asszociál (irodalom, zene, mozgás).

A művészeti tevékenységekhez szorosan hozzátartoznak azonban azok a speciális tartalmak is, amelyekkel a felnőtt ismerteti meg a gyermeket:

- *a színvilág,*
- *a formavilág,*
- *a téri ábrázolás világa,*
- *az anyagok természete,*
- *a technikák, amelyekkel kifejezhetjük elképzeléseinket, gondolatainkat, érzelmeinket.*

A gyermekek a műhelymunka lehetőségét az egész nap folyamán megkapják. A művészeti tevékenységnek három területét művelhetik:

- *az önkifejezést, a spontán, kötetlen alkotást,*
- *a technikai ismeretekkel létrehozott alkotásokat,*
- *a kézimunkával, kézművességgel létrehozott alkotásokat,*
- *felhasználható eszközöket, kellékeket készíthetnek saját ötlet és modellek alapján.*

A kézművesség az anyagismereten túl, a hagyományok ápolását és a környék kézműves tevékenységeinek megismerését és őrzését is szolgálják. A gyermekek sokféle eszközt használhatnak a festékekkel való ismerkedés során. Saját testrészeikkel is hagyhatnak nyomokat (tenyér, ujjak, lábfej,...).

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek esetében a kötelezően választható formában, a szabad alkotás mellett megszervezhető a célirányosabb tevékenység is.

Elegendő helyet, teret biztosítunk a gyermekek alkotó tevékenységéhez. A modellezésre, a megoldás bemutatására elsősorban a technikáknál van szükség. A folyamatban szükség szerint segítünk. Az anyagok kombinálására is adhatunk mintát, de a továbbiakban már nem befolyásoljuk az alkotást.

(15) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A tevékenységekben a folyamatra, az ötletességre, az önállóságra, az eredetiségre helyezzük a hangsúlyt, és nem a végterméket minősítjük. A technikák segítségével nagyon sok eszköz készíthető egyéb tevékenységekhez. A sikerélmény ilyenkor sokkal nagyobb, mert a gyermek a már elkészült eszköznek is örül, amit fel tud használni. A festéssel való ismerkedésnél maga a megtapasztalás élménye teszi érdekessé a tevékenységet, míg az eszközkészítés már közel áll a munkához, mint folyamathoz. A gyermekek 6-7 éves korukban már erősen teljesítményorientáltak, ezért jobban kedvelik a kézműves tevékenységet. A kisebbeket viszont az anyagokkal való ismerkedés köti le. Az ábrázoló tevékenység összefonódik a játékkal, a konstruálással, a barkácsolással, és más művészeti és egyéb tevékenységekkel.

A technikákkal készíthető eszközök felhasználásának lehetőségei:

- kiegészítők az építőjátékokhoz (házak, utak, hidak, állatok)
- eszközök a bábozáshoz, dramatizáláshoz,
- eszközök a szerepjátékokhoz (bolt, orvosi rendelő)
- maszkok, jelmezek az ünnepekre,
- kiegészítők a terítéshez,
- kiegészítők az udvari játékokhoz,
- társasjátékok készítése,
- terepasztal az építőjátékokhoz,
- kártyák rendszerezéshez,
- hangszerek termésekből,
- képeskönyvek, albumok készítése,
- a település nevezetes épületeinek modelljeit készíthetik el.

Az óvodapedagógus szerepe a tevékenységekben:

- a feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend és tisztántartás)
- a térbeli tájékozódás, a képi – plasztikai kifejezőképesség fejlesztése,
- a komponálás, rendezés képességének fejlesztése,
- a gyermekek tér – forma és színeképzetének fejlesztése,
- egyszerű művészeti alkotásokkal való megismerkedtetés,

- a gyermekmunkák megbecsülése, cserélése, aktualizálása,
- a gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése,
- a képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása,
- a tevékenységekkel a teljes személyiség integrált fejlesztése,
- kiállítások rendezése a szülők segítségével,
- a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolása,
- a vizuális tevékenységek összehangolása a munkatevékenységekkel.

A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, fejlődnek manuálisan, érzékszerveik funkcióit tekintve, valamint gondolataikban és érzelmeikben is. Ugyanakkor edződik akaratuk, kitartásuk.

Az egész nap, rendelkezésre álló eszközök állandó tevékenységre ösztönöznek. Így kapcsolódhat az alkotás az irodalmi, zenei élményhez, a mozgáshoz, szerepjátékhöz. A nagyobb, 6-7 éves gyermekek a természeti megfigyeléseiket is rögzíthetik rajzaikban. Ezek a finom, aprólékos alkotások fejlesztik indirekten a finommotorikát.

A fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- Bátor, ötletes az építésben, a téralakításban.
- Élményei, elképzelései, képzei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatában érvényesíti kedvenc színeit.
- Formaábrázolása változatos, többnyire képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- A közös munkák értékelése során saját művéről és műalkotásáról szóbeli véleményt nyilvánít.
- Képes egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket készíteni.
- Fokozott önállósággal alkalmazza a megismert ábrázolási technikákat.
- Szívesen vesz részt környezete szépítésében.
- Szenzo - motoros koordinációja fejlett, alkalmas az iskolai tanulásra.

5. Mozgás

„1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltó- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.”(16)

(16) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek mozogni, tevékenykedni. További fejlődésükben az óvodáskor egész időszakában is jelentős szerepet tölt be a

mozgás. Számukra az igazán érthető és feldolgozható információ, amit megtapasztalhatnak mozgás és tevékenység útján. A mozgás, mint a gyermek egyik fő tevékenységi formája a programban nem csupán célja, hanem eszköze is az óvodai nevelésnek. Ez a fejlesztési terület magában foglalja az aktív mozgásoktól a finommotoros manipulációig terjedő lehetőségeket.

A mozgás fejlesztése fizikailag erősít, segít a figyelem összpontosításában, az önkontrol kialakításában, a már megtanult és befogadott információk újrafelhasználásában, a gondolkodás folyamatában.

A mozgás során sokféle lehetőség nyílik a téri tájékozódás fejlesztésére, mennyiségi és formai, vizuális, környezetismereti tapasztalatok szerzésére.

Az egyik legalapvetőbb célja a mozgásgyakorlatoknak a gyermekekben felgyülemlett feszültségek természetes úton mozgással, játsszával való levezetése.

A közös mozgás öröme segíti a társas kapcsolatok, az egészséges versenyszellem alakulását. A gyermek megtapasztalja saját testének, mozgásos képességeinek határait, fejlődik önmagáról kialakított képe, ezáltal szociális fejlődése intenzívebbé válik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- *fejlessze a gyermekek motorikus képességét, hisz a mozgás köti össze a gyermekeket a világgal, ebben a közegben fejlődnek érzékszervei, szerez közvetlen tapasztalatokat az első jelzőrendszer síkján*
- *fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, a szabadban végzett számtalan tevékenység során segítse elő fizikai fejlődését,*
- *teremtse meg a kellemes légkört, amiben rendszeresen végeztesen a gyermekekkel különböző mozgásfajtákat, amelyek a gyermek igényévé válnak és beépülnek szokásrendszerébe,*
- *fejlessze a különböző mozgások felidézésével a gyermekek vizuális memóriáját,*
- *gyarapítsa a gyermekek ismereteit, a testrészek, a téri irányok és a különböző formák megismerésével, segítse a testfogalom alakítását és erősítse a dominanciát,*
- *tartsa fenn a gyermek természetes mozgáskedvét,*
- *elégítse ki mozgásigényét, szerettesse meg a mozgást,*

- fejlessze a gyermekek fizikai erőnlétét,
- fejlessze a mozgással kapcsolatos és mozgáshoz kapcsolható szókészletet,
- fejlessze a gyermekek motoros képességeit (állóképesség, gyors reagáló képesség, gyorsaság, ruganyosság) és alakítsa a koordinációs képességeit (térérzékelés, kinezitikai érzékelés, egyensúlyérzék, ritmusképesség, finomkoordináció, és a test általános koordinációja),
- teremtsen lehetőséget ahhoz, hogy a gyermekek saját testük mozgását átélhessék, sokoldalú mozgás-tapasztalatokat szerezzenek az alapvető mozgásformák gyakorlása által,
- erősítse a gyermek saját testének testi képességeinek megismerését, ezáltal „éntudata”, „szociális énje” fejlődik,
- segítse elő a társas kapcsolatok alakulását a közös mozgás örömeivel,
- ösztönözze az egészséges versenyszellem kialakulását,
- biztosítsa a gyermek társakhoz való alkalmazkodását mozgás közben, ami fejleszti a gyermek önuralmát, toleranciáját, együttműködő képességét, akaratát,
- tudatosítsa a gyermekekben, hogy a rendszeres testmozgás hozzájárul az egészséges életvitelhez,
- segítse elő a mozgáskultúra megalapozását,
- bátorítsa a mozgásukban gátoltabb, testileg fejletlenebb gyermekeket,
- segítse elő a fogalomalkotást a hallott, a látott és elvégzett cselekvések megfogalmazása által.

Fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- teste arányosan fejlett, teherbíró,
- mozgása összerendezettebb, harmonikusabb,
- erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció, és a finommotorika,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes,
- növekszik teljesítő képessége, fejlődik ritmusa,
- cselekvő képessége gyors, mozgásban kitartó,
- megérti az egyszerű vezényszavakat,

- képes végrehajtani a verbális utasításokat tornagyakorlatok végzésekor.

6. A külső világ tevékeny megismerése

„1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéltőképessege, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.”(17)

(17) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A külső világ tevékeny megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását.

A kapcsolatok kialakításának, ápolásának, társadalmi szokásai, az együttélés normái biztosítják a kommunikáció képességének tudatos és a személyiség fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen érzelmi színezetű kialakítását, fejlesztését.

Nagy hangsúlyt kell helyezni az élet tiszteletére, a növények és az állatok tiszteletére, a természeti viszonyok bonyolult összefüggéseinek felismerésére, hogy a természetben mindenre szükség van, és az egymásra utaltságra épül.

Ebben a kapcsolatban az ember-természet és természet-társadalom viszonyának döntő jelentősége van.

A környezet megismerésének tartalmát egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalat szerzésének irányításában elválaszthatatlan területek biztosítják: a társadalmi-, természeti környezet megismerése, környezetünk formai és mennyiségi viszonyai, környezet alakítás, környezetvédelem, stb.

A környezettel való szoros kapcsolat az életfolyamatok újra játszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermekeinknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számukra a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.

Az ebből adódó feladatok játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósítható.

Tevékenységeivel a gyermek tapasztalatokat szerez közvetlen, tágabb környezetéről: tevékenykedik emberi környezetben, természeti környezetben, téri viszonyokban mozog, környezetét alakítja, környezetét védi, állatokat és növényeket gondoz.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekkel együtt alakítsa ki az olyan szabályokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat, amelyek meghatározók a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmónikus kapcsolat kialakításában,*
- ismertesse meg a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, hívja fel figyelmét annak értékeire és szépségeire,*

- *teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a minél több tapasztalat megszerzését a természetben, a társadalomban,*
- *nevelje a gyermekeket az élőlények szeretetére, tiszteletére,*
- *fejlessze a gyermekek összetett személyiség-, magatartás és attitűd formálását, amely képessé teszi a másokkal való együttműködésre,*
- *éreztesse meg a gyermekkel a természet – társadalom - ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszerét,*
- *a közlekedésre nevelés során alapozza meg a közlekedési morált, mutasson mintát a helyes viselkedésre,*
- *ismertesse meg a gyermekekkel az alapvető, egyszerűbb házi teendőket, amelyeket együtt végez a gyermekekkel (süssön, takarítson, főzzön, stb.),*
- *alakítsa ki a gyermekekben a hagyományőrző képességet; a gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük által szerezzenek tapasztalatokat és ismerjék meg a helyi szokásokat, hagyományokat és tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg azok tiszteletét és védelmét,*
- *ismertesse meg a gyermekekkel a veszélyes hulladék anyagok egészségkárosító hatását,*
- *adjon lehetőséget az évszakok változásának megfigyelésére,*
- *figyeltesse meg a gyermekekkel a napszakokat, gyakoroltassa az ehhez kapcsolódó tevékenységeket,*
- *a gyermekek matematikai képességét fejlessze játékosan, támaszkodjon minden esetben a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire,*
- *figyeltesse meg a napi szituációkban a gyermekeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyainak formáit,*
- *fejlessze tevékenykedés közben a megismerő képességeket*
- *(megfigyelés, érzékelés, észlelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémátartás),*
- *érzelmi oldalról közelítsen a gyermekekhez és keltse fel érdeklődésüket a környezet iránt.*

Módszertani alapelvek:

- *Az óvodapedagógus biztosítson tapasztalatszerzési lehetőséget az időjárás, a természet jellemzői, változásai, a színek, a fények, formák szépségei, alapvető biológiai, fizikai, kémiai folyamatok megértéséhez.*
- *Az óvodapedagógus tegye lehetővé az olyan eszközök és tevékenységek biztosítását, ami felkelti a gyermek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.*
- *Ismerje fel a játék adta matematikai lehetőségeket és használja ki lehetőségeit.*
- *Ösztönözze a gyermekekben a másokra való odafigyelést, fejlessze ennek képességét.*
- *Az óvodapedagógus legyen minta, érzékeltesse az értékeket!*
- *Cselekedjen, kezdeményezzen a helyi környezeti problémák feltárásában, a megoldás keresésében.*
- *Alakítson ki együttműködő kapcsolatot a szülőkkel és az óvoda körüli társadalmi környezettel.*
- *Engedje a gyermekeket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni, játszani, játszani, játszani; gyermeknek lenni.*
- *Segítse egy olyan környezettudat formálódását, amely tartalmazza a környezettel való együttélést, a környezetbarát életvitelt!*
- *Bátorítsa a gyermeket az őt körülvevő környezetében minél több tapasztalat szerzésére.*
- *Fejlessze a gyermekekben a saját identitásától eltérő tulajdonság iránti toleranciát.*
- *Segítse elő és fejlessze a gyermekekben a segítő magatartásformák képességét.*

Fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- *Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.*
- *Képes arra, hogy közvetlen környezetét elemi szinten átalakítsa.*

- Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- Felismeri a napszakokat.
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét.
- Ismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- Felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Matematikai jellegű problémákról szabadon tud beszélni, és javítani.
- Probléma megoldásra bátran vállalkozik.
- Tárgyakat meg tud számolni 20-ig.
- Tájékozódni tud a térben a névutók segítségével.
- Eljut 6-7 éves korában a „másik”, a szeretett felnőtt, gyermek érdekében való lemondásról, a tolerancia és az önfegyelem nélkülözhetetlen kialakítása, a gyermek számára nem szimpatikus családtagok, rokonok, barátok, idegenek "elviselésére".

7. Munka jellegű tevékenységek

„1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermekmunka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;

- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.”(18)

(18) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A gyermeki munka áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét. A gyermek a kezdeti munkatevékenysége során önmagát látja el, később a közösségért is szívesen vállal munkát. E közben tapasztalatokat, ismereteket szerez az őt körülvevő világról. Fejlődnek értelmi képességei, a munkavégzéshez szükséges képességei, készségei, tulajdonságai.

A játékidőben kerül sor a munkajellegű tevékenységek szervezésére is, hozzátevé, hogy ez a folyamat a spontán játékos tanulás színtere is. A munka szervesen összefonódik a játékkal.

A játékban jelenik meg a reprodukált, felnőttek munkáját utánzó tevékenység, amelynek a szerepjátékban nincs mindig külső célja, eredménye.

Ugyanitt megjelennek azok a tevékenységek, amelyek eredménnyel, produkttal záródnak.

A munka jegyei felfedezhetők a barkácsolásban is, ahol a műveleteket nem lehet összecserelni, a tevékenységben kézzel fogható eredmény születik.

A gyermek határozott célja is megfogalmazódik. A játékban jelentkező és attól elkülönülő munka indítékai gyakran megegyeznek. Az érdeklődés, a kíváncsiság, a tevékenység lehetősége az eszköz, a műveletek vonzereje motiválja a gyereket. A tevékenység, a munka kötelezősége itt még nincs jelen.

Az óvodapedagógus feladatai:

- adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzésére, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban,
- tanítsa meg a gyermekeket a munkavégzéshez szükséges feladatok elvégzésére,
- ismertesse meg a gyermekekkel az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait,
- alapozza meg a munka iránti tiszteletet, ébressze fel a dolgozó ember munkájának megbecsülését. Hangsúlyozza ezek fontosságát a megfelelő szocializáció érdekében. Ennek szellemében fejlessze a gyermekek értelmi-érzelmi képességét.
- alakítsa a munkakészségeket és szokásokat,
- ismertesse meg a gyermekeket a különböző munkafolyamat részmozdulataival, azok célszerű sorrendjével,
- teremtsen meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőséget, melyet egészségük károsodása nélkül képesek elvégezni,
- teremtsen meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört,
- törekedjen megismertetni a gyermekeket a munka társadalmi értékével. Igényévé váljon az értékteremtés, ami magába foglalja a materiális, szellemi, erkölcsi, esztétikai, stb. értéket egyaránt.

Gyermeki tevékenységek:

- Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. Magába foglalja a naposságot, az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalomszerű munkákat, a növény- és állatgondozást.

Módszertani alapelvek:

- *Az óvodapedagógus támaszkodjék a munka játékkal megegyező sajátosságaira. Erősítse a munkára készítő indítékokat a gyermekekben, ugyanakkor erősítse és fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait is.*
- *Tegye lehetővé, hogy a gyermekek (munkavégzés közben) a munkához szükséges készségeik formálódjanak és váljanak egyre pontosabbá a tapasztalat útján.*
- *Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát tanulják meg.*
- *Törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljanak a munkavégzés képességeinek alapjai.*
- *Bátorítsa a gyermek tevékenységvégzését azáltal, hogy tiszteletben tartja a gyermek önálló döntési jogát.*
- *Segítse az óvodapedagógus, hogy a gyermekek éljék át a munka örömet, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét.*
- *Segítse az önálló döntést ahhoz, hogy a feladatokat egymás között megtudják osztani a gyermekek.*
- *Erősítse kezdeményező-készségüket.*
- *Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét.*
- *Az óvodapedagógus tartsa szem előtt a fokozatosság elvét a munkafajták bevezetésekor, és a munka mennyiségének növelésekor.*
- *Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát.*
- *Vegye figyelembe az óvodapedagógus az egyéni sajátosságokat a munkák elvégzésekor.*
- *Ösztönözze a gyermekek önértékelésének alakulását, igény szintjük növekedését.*

Fejlődés jellemzői az iskolába lépés előtt:

- A munkavégzéshez szükséges képességekkel, készségekkel, tulajdonságokkal rendelkezik, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.
- Önként, örömmel, szívesen végzi a munkatevékenységeit.
- Az önkiszolgálás teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- A naposi teendőket szívesen vállalja és önállóan végzi.
- Igényli, hogy az ünnepi készülődéskor nagytakarítást végez a csoportszobában, ahol önállóan ki tudja mosni a babaruhákat, meg tudja tisztítani a játékokat, gyakorolja a házimunka lehetőségeit.
- Kreatív módon képes a terem díszítésére és az elősarok átrendezésére.
- Megtanulja, hogy a munka eredménye akkor tökéletes, ha pontosan, alaposan, a szabályoknak megfelelően végzi.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.”(19)

A kisgyermekek spontán játékukban tapasztalnak, kísérleteznek, felfedezik és megismerik a környezetüket. A játék tehát a tanulás alapvető formája, az emberei élet „alapfolyamata”. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv, izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé a gyermeket. Hasonló helyzeteket jelentenek a mindennapi élet spontán szituációi, történései.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

TKP-módszereket a folyamat minden területén és szintjén hatékonyan alkalmazzuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ismertesse meg az alapvető fogalmak jelentését,

(19) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- *késztesse a gyermekeket a sokoldalú tevékenységre, egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással,*
- *tapasztalatszerzésüket úgy irányítsa, hogy az a gondolati feldolgozást is segítse,*
- *a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát,*
- *szellemi aktivitásra ösztönözze a gyermekeket a problémaszituációk által,*
- *kínáljon lehetőséget a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés a kutatás örömeit,*
- *az óvónő teremtsen lehetőséget a gyermekek egyéni fejlődésének megfelelő tevékenységek biztosítására,*
- *nyújtson segítséget olyan kapcsolatok szerzéséhez, amelyben a gyermek saját teljesítőképességét is megismerheti,*
- *az óvodai tanulást építse a cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra,*
- *a tanulást a játék motivációs bázisára építse, törekedjen arra, hogy mindvégig játékos jellegű maradjon,*
- *játékos feladatmegoldásokkal fokozza a gyermek érdeklődését, kitartását, pontosságát, fejlessze gondolkodásukat, feladattudatukat, önállóságukat,*
- *a tanulás irányítását a gyermekek folyamatos megfigyelésére építse.*

Gyermeki tevékenység:

A nevelési területek anyagának feldolgozása által spontán és irányított (kötött és kötetlen) szervezett formában tevékenykednek a gyermekek a tanulás során. A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban.

A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus lehetőleg 2-3 fős csoportokban keressen tanulási helyzeteket!
- Biztosítsa a gyermekek spontán, önkéntelen módon történő tanulását.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvodapedagógushoz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja.
- Törekedjen arra, hogy mindenféle tanulási folyamat során a gyermekek maguk találják meg a megoldási lehetőségeket, miközben átéli a felfedezés örömeit.
- Erősítse a gyermekekben az önállóság iránti vágyat, mint erős motiváló tényezőt.
- Érvényesítse a szemléletesség elvét a tárgyak és jelenségek sokoldalú, érzéketes megjelenítésével, a tárgyakkal való cselekedtetésével, manipulálásával.
- Biztosítsa a foglalkozások szabad légkörét, a gyermeki megnyilatkozások lehetőségét.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a tanulási folyamat során minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.
- Biztosítsa, hogy a tanulás egész folyamatában a játékosság, mint alapelv, érvényesüljön.
- Biztosítsa a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.
- Az óvodapedagógus bátorítsa a gyermek tanuláshoz való viszonyát az odafigyelő, elfogadó, meleg nevelői attitűddel.

Fejlődés főbb jellemzői az iskolába lépés előtt:

- Megszokta és igényli a foglalkozások rendjét.
- Tudja, hogy a foglalkozás más, mint a játék.
- Az őt körülvevő környezetében tájékozott, így szerzett tapasztalatait, élményeit szívesen elmondja.
- Az egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Külön jelentősége van az észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)
- Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

VII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

„1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) a testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri, és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,*
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.*

3. Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”(20)

VIII. Sajátos feladatok, speciális szolgáltatások

1. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Esélyteremtő Óvoda Projekt

Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez.

Az óvodai fejlesztő programban az a gyermek vehet részt, aki a közoktatási törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja alapján halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül.

Az óvodai fejlesztő program keretében – a gyermek igényéhez igazodva – biztosítja az óvoda:

- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,*
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,*
- az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.*

Az óvodai fejlesztő program szervezésének feltétele, hogy az adott nevelési évben az óvoda felvételi körzetében élő, óvodás korú halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek korcsoportonként legalább hetven százaléka részt vesz az óvodai nevelésben, továbbá az óvodában a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya – tört létszám esetén felfelé kerekítve – eléri a tíz százalékot.

Amennyiben az óvodában, az adott feladat ellátási helyen korcsoportonként több párhuzamos csoport működik, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámának a csoportba járó gyermekek létszámához viszonyított aránya és a párhuzamos csoport ugyanezen aránya közti eltérés nem haladhatja meg a huszonöt százalékpontot.

(20) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az óvodai fejlesztő programban részt vevő gyermek – az oktatásért felelős miniszter által kiadott program szerinti egyéni fejlesztési terv alapján történő – haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az egyéni fejlesztésben résztvevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik.

Az értékelésre meg kell hívni a gyermek szülőjét és indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, valamint a nevelési tanácsadást végző pedagógiai szakszolgálat képviselőjét.

A program meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében. Az Esélyteremtő Óvoda legfőbb jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

2. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekre vonatkozó eltérő szabályok

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek,*
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,*
- kiemelten tehetséges gyermek.*

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése azonos óvodai csoportban a többi gyermekkel együtt történik.

A sajátos nevelési igényű gyermek neveléséhez az alábbi feltételek szükségesek:

- egyéni előrehaladású képzéshez, integrált óvodai neveléshez, fejlesztő neveléshez, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szakirányú végzettségű gyógypedagógus, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök,*
- a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.*

A fejlesztési feladatok meghatározása és dokumentálása

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.

A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés keretében valósítható meg. A BTM- es gyermekek fejlesztését az óvodában a feladat ellátásához szükséges megfelelő – fejlesztőpedagógusi - végzettséggel rendelkező óvodapedagógus látja el.

Az óvoda a sajátos nevelési igényű valamint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és a végrehajtásában közreműködő pedagógus évente legalább egy alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét.

A sajátos nevelési igényű gyermek neveléséhez speciális szakképzettséggel rendelkező szakember nyújt segítséget.

1. Gyermekvédelem az óvodában

Az intézmény figyelemmel kíséri a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésével és megszüntetésével kapcsolatos feladatokat. Az gyermekvédelem az intézmény összes dolgozójának alapvető feladata. Ennek végzése során az intézmény vezetője a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 69.§ (2)/f bekezdésében meghatározott feladatok ellátására gyermekvédelmi felelőst bíz meg a feladatok összehangolásával.

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart fenn a fenntartó által működtetett Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda vezetője indítson eljárást rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében.

Óvodánkban kiemelt fontosságú a gyermekvédelmi munka. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok, gyermekek száma évről évre emelkedik. A gyermekvédelmi felelős a gyermekvédelem alapellátásához tartozó jelzőrendszer szerves része. Személyét az óvodavezető választja ki és bízta meg. Munkáját összehangolja és támaszkodik a területen dolgozó gyermekvédelmi felelősök, gyermekorvos, védőnő véleményére, javaslatára és jelentésére. A gyermekvédelmi felelős esetében nagyon fontos a kommunikációs, kontaktusteremtő képessége, az hogyan tudja elfogadtatni magát.

Fő feladata: a prevenció, a segítségnyújtás, amelyre a megértés, humánus, empátia a jellemző. A gyermekvédelmi felelős nyilvántartást készít a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről.

A gyermekvédelmi munka további feladatai:

- kiszűri a speciális szükségletű gyerekeket,*
- az óvodapedagógussal közösen feltárja a család életvitelét, szükségleteit,*
- magatartási problémák okainak feltárása – kezelése,*
- étkezési támogatás igénylésének feltérképezése,*

- átmeneti magatartási, mentális problémák /válás, haláleset stb. / felismerése - a terápia megszervezése - a szükséges szakember bevonása,
- pedagógiai, pszichológiai ismeretterjesztés a szülők körében,
- hosszabb ideig hiányzó gyerekek felkutatása,
- sok gyermekes családokkal folyamatos törődés,
- 3 éves gyerekek be óvodázása.

Kapcsolatokat tartani:

- a Pedagógiai Szakszolgálattal(a Nevelési Tanácsadóval),
- a Szakértői bizottsággal,
- a Polgármesteri Hivatallal,
- a Körzeti gyermekorvossal és a védőnővel.

4. Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, a segítségnyújtás.

Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, fejlődésének követésével együttesen történik.

Különös figyelmet és gondot fordítunk a kedvezőtlen szociális és kulturális környezetből érkező gyermekekre. Fontos feladatunk a közösségbe való beilleszkedésük segítése, az egészséges életmód szokásainak (étkezés, tisztálkodás, mosdóhasználat) és viselkedéskultúrájuk alakítása. Mindezt eredményesen csak szerető-elfogadó, tapintatos nevelői attitűddel érhetjük el, mely egyaránt meghatározó kell, hogy legyen a gyermekekkel való bánásmódon túl, a családdal való kapcsolattartásban is. Munkánk során fő elv: a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, a gyermek iránt érzett felelősség.

Célunk:

3-7 éves korú gyerekek érdekeinek képviselője emberi és gyermeki jogok érvényesülésének, valamint a gyermek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása.

Feladat:

- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, a gyermekjóléti szolgálat munkatársának személyéről, elérhetőségük idejéről, helyéről.
- Évenként feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Az óvónő a saját csoportjába lévő gyerekek problémáit elsősorban a családdal történő megbeszélés során, velük együttműködve próbálja megoldani. Amennyiben e kapcsolattartás nem hoz változást, szakember (fejlesztőpedagógus, védőnő, orvos, pszichológus) segítségét kéri. Elhanyagolt, családi viszályok, bántalmazás esetén a gyermeket érő káros hatások elhárítására az óvodavezető, óvodapedagógus, és a gyermekvédelmi felelős együttesen dönt a gyermekjóléti szolgálat és a jegyző bevonásának szükségességéről. Súlyos esetekben a gyermekjóléti szolgálat munkatársa a jegyző védelembe vételt, családba helyezést, állami gondozásba vételre tesz javaslatot.
- A családnak a nevelésben elsődleges a szerepe, ebben az esetben az óvónő és a gyermekvédelmi felelős feladata a szülők segítése. Ha erőfeszítéseik nem járnak eredménnyel, külső segítséget kell igénybe venni (önkormányzati, gyermekjóléti szolgálat, gyermekorvos). A folyamatos információáramlás érdekében rendszeres kapcsolatot tartanak. Az évente készülő gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza: az óvodába lévő hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek számát, a veszélyeztetettség fokát. Az óvodavezető évi két alkalommal, a jegyzővel egyeztetési azon gyermekek névsorát, akik esetében a család jogosult az óvodáztatási támogatásra.

- *A gyermekekkel kapcsolatos adatokat csak az arra illetékes személyek kezelhetik, a titoktartási kötelezettség betartásával.*
- *Évi egy alkalommal települési tanácskozást tart a gyermekjóléti szolgálat, melyen részt vesz a gyermekorvos, a gyermekvédelmi felelős, a védőnő, a gyámügyi előadó, az óvodavezető és a körzeti megbízott.*

A családdal:

- *Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést, figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, ha szükséges segítséget nyújtunk.*
- *Amennyiben a szülő igényli, meglátogatjuk a családokat. Gyermekvédelmi esetekben a családlátogatás kötelező.*
- *A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy az elvárásaik reálisak legyenek.*
- *Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.*
- *Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítőszándék vezérel bennünket.*
- *Családdal kapcsolatos minden információnkat diszkréten kezeljük, eleget teszünk a titoktartási kötelezettségünknek.*
- *Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítkozó párbeszédet, ez azonban nem zavarhatja meg a csoport életét, nem vonhatja el az óvónőt a többi gyermektől.*
- *Módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét (óvodai ünnepségek, rendezvények kapcsán, ill. a szülő bármikor betekinthez a gyermeke óvodai tevékenységébe, ha a csoportvezető óvónőnek jelzi ezt).*
- *Biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét szülő és a nevelő igénye szerint.*

- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására, fokozott figyelmet fordítunk az otthonról jövő gyermekekre.
- Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőknek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket.
- Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősítését.
- Csoportonként létrehozunk a szülői munkaközösséget (megválasztjuk annak elnökét).
- Támaszkodunk rájuk, erősítjük kezdeményező, koordináló szerepüket.

Alapelvek:

- Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása minden családdal. Egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítása.
- A gyerek fejlesztésében az óvónő támasza legyen a szülőknek.
- Családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.
- Egyéni igények, szokások figyelembevétele.
- Az előítéletek kiküszöbölése.
- Hátrányos, veszélyeztetett helyzetű gyermekekkel szembeni különös gondoskodás.

IX. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvoda eddigi hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az óvoda jó hírnevének megőrzése, öregbítése az óvodai közösség minden tagjának joga és kötelessége. A hagyományok ápolásával kapcsolatos teendőket,

időpontokat, valamint a felelősöket a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg.

Az intézmény hagyományos kulturális és ünnepi rendezvényei:

- *Szüreti felvonulás,*
- *Márton- napi felvonulás,*
- *Adventi készülődés,*
- *Mikulás ünnepség,*
- *Karácsonyi ünnepség,*
- *Farsangi bál,*
- *Húsvéti ünnepség,*
- *Anyák napja,*
- *Gyereknapi,*
- *Évzáró ünnepség,*
- *Teadélután.*

Óvodánk életében az ünnepek és egyéb rendezvények 2 csoportba sorolhatók. Az első csoportba a hagyományőrző programok, a másodikba az egyéb rendezvények tartoznak.

Nevelési felfogásunkban a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék. A játékidőben a hagyományőrző elemek elsősorban ebbe a tevékenységbe ágyazódnak be. De ebbe a láncolatba kapcsolódnak a manuális, kismesterségeket gyakorló tevékenységek, valamint a dramatikus népszokások felidézése és a felidézést segítő eszközök és ünnepi jelképek készítése is. A mindennapokban gyakorolható hagyományőrző tevékenységek az egyes tevékenységi formákba kerültek beépítésre, feldolgozásra

A jeles napokhoz, ünnepi szokásokhoz kapcsolódó hagyományőrzésünk az évszakokhoz kapcsolódnak.

Őszi ünnepünk a szüret, amely az ünnepi szokások csoportjában a gazdasági ünnepek közé sorolható. A falu ünneplésébe mi is bekapcsolódunk tevékeny részvételünkkel. A szüretet követő szüreti felvonuláson mi is részt veszünk, népi dalainkkal, dalos játékaikkal, táncunkkal színesítve az ünnepet.

A téli ünnepkört a Márton napi lámpáskészítés és felvonulás nyitja meg. András napjára elkészítjük adventi naptárainkat, megkezdődik az ádventi készülődés. Miklós napján - a szülőkkel közösen - mikulás ünnepséggel köszöntjük a hozzánk érkező Mikulást. Luca napján búzát vetünk, csíráztatunk. A karácsonyvárását a fonás, szövés, karácsonyfa és mézeskalácsdíszek, csuhézés, betlehemes játékkal való ismerkedés nyitja meg. Majd feldíszítjük, és közösen körbeálljuk az óvodai karácsonyfánkat.

A telet vidám farsangi mulatságokkal búcsúztatjuk. Farsangi bálunkat nagy készülődés előzi meg. A szülőkkel közösen süteményt sütünk, tombola nyereményeket, teremdszket, asztali csokrokat készítünk. A szülők közreműködése már hagyománynak tekinthető. Munkájukat megköszönve tánccal, mesével, dalos játékkal lepjük meg őket. Jelmezes bálunkra a jelmezek elkészítésében a gyerekek - a szülők segítségével - jeleskednek.

A tavasz a húsvéti tojásfestéssel, gicázással, locsolóversek felelevenítésével, újak megismerésével, locsolkodással indul el.

Májusban az édesanyák köszöntése, az anyák napi ünnepségünk a legelső. Ez az ünnepségünk a gyermeknappal együtt nem kapcsolódik a népi ünnepkörökhöz, de óvodai ünnepeink szerves részét képezik. Anyák napján a gyerekek maguk készítette ajándékokkal, versekkel, dalokkal, virággal köszöntik az édesanyjukat. A pünkösdi hagyományokat a gyereknap keretében pünkösdlő játékkal elevenítjük fel. A már hagyományossá vált gyereknap ünnepségünkkel a gyerekeket köszöntjük. A szülőkkel közösen eltöltött nap a családi vetélkedő, a rengeteg tréfás és vidám játék mind-mind örök emlék marad. Az óvodai évet az évzáró ünnepség, az iskolába készülő búcsúztatása zárja.

A nyár sem marad üresen, ünnepek nélkül. Az iskolai tanév és az óvodai nevelési év zárásaként az első osztályosokkal közösen teadélutánt szervezünk az óvoda udvarán.

Egyéb rendezvényeinket a mozgásos, sportos események, ünnepek alkotják. Minden lehetőséget és alkalmat igyekszünk megragadni arra, hogy az óvodából kimozdulva a faluval, a falu környékével ismerkedjünk, kirándulásokat, túrákat tegyünk.

A mindennapok és az egyes jeles napok hagyományőrző szokásai az óvodai élet tevékenységrendszerébe jól illeszkednek. A hétköznapi és az ünnepnapokra egyaránt gazdag, sokrétű hagyományrendszer őrzi a magyar nép kulturális értékeit.

Ez a hagyományrendszer, a néphagyomány-ápolás sokszínű tevékenységrendszere az óvodai életünket, a nevelés tartalmát gazdagítja.

X. Az ellenőrzés és teljesítményértékelés rendszere

A belső ellenőrzési rendszer feladata az intézmény szakmai tevékenységének átfogó vizsgálata, értékelése.

A belső ellenőrzés az intézmény szakmai tevékenységére irányul.

Folyamata:

- *rendszeresen elvégzendő vezetői ellenőrzés,*
- *munkafolyamatokba épített ellenőrzés,*
- *valamint függetlenített belső ellenőrzés.*

A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése, annak megállapítása, hogy mely területeken, milyen irányú fejlesztéseket kell végrehajtani, ill. melyek azok az intézményi erősségek, melyekre építeni lehet a belső fejlesztéseket.

Az intézményben folyó pedagógiai munka belső ellenőrzésének megszervezése, a szakmai feladatok végrehajtásának ellenőrzése az óvodavezető feladata. Az intézményben, az ellenőrzés az óvodavezető kötelessége és felelőssége. A hatékony és jogszerű működéshez, rendszeres és jól szabályozott ellenőrzési rendszer működtetése szükséges. E rendszer alapjait az e szabályzatban foglaltak mellett az intézmény vezetőjének és pedagógusainak munkaköri leírása teremti meg. A munkaköri leírásokat legalább háromévente át kell tekinteni.

Az intézményvezető készíti el az ellenőrzési tervet.

Az ellenőrzési terv tartalmazza az ellenőrzés:

- *területeit,*
- *módszerét,*
- *ütemezését.*

Az ellenőrzés területeit, tényleges tartalmát, ütemezését úgy kell meghatározni, hogy minden egység ellenőrzésre kerüljön. Az ellenőrzési tervet az intézményben nyilvánosságra kell hozni.

Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az intézményvezető dönt.

Rendkívüli ellenőrzést kezdeményezhet:

- *az óvodaigazgató,*
- *szülői szervezet.*

Az intézményvezető a nevelési év során ellenőrzött óvodapedagógusok munkáját értékeli.

Az ellenőrzés módszerei:

- *a délelőtti tevékenységek, szabad foglalkozások, udvari játékok látogatása,*
- *írásos dokumentumok vizsgálata,*
- *a gyermekek munkáinak megtekintése,*
- *egyéb.*

Az ellenőrzés tapasztalatait az óvodapedagógusokkal egyénileg, szükség esetén a munka-közösség tagjaival is meg kell beszélni.

A megbeszélés következménye lehet:

- *a hiányosságok pótlása,*
- *következtetések levonása,*

- új feladat az óvodapedagógusnak,
- továbbképzésre kötelezés.

Az általánosítható tapasztalatokat a nevelőtestületi értekezleteken összegezni kell, az esetlegesen adódó feladatokat meg kell fogalmazni.

Az ellenőrzés tapasztalatai felhasználhatók:

- nevelési értekezleteken,
- a teljesítményértékelésnél
-

A teljesítményértékelési rendszer 2 részből áll össze:

- Személyre szabott szakmai követelmények (adott nevelési évre meghatározásra kerülő éves fejlesztési célok vagy teljesítménycélok) és azok évenkénti értékelése,
- A munkavégzés meghatározott (mennyiségi és minőségi szempontokra egyaránt kiterjedő) értékelési szempontjai alapján történő értékelés.

A nevelési év, záró értekezletén értékelni kell a pedagógiai munka belső ellenőrzésének és a teljesítményértékelésnek az eredményeit, illetőleg általánosítható tapasztalatait, megállapítva az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

XI. Az óvoda dokumentumai

A kötelezően használt nyomtatványok

Az óvoda által használt nyomtatványok:

- a felvételi előjegyzési napló,
- a felvételi és mulasztási napló,
- az óvodai csoportnapló,

- az óvodai törzskönyv,
- a tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény (a továbbiakban: óvodai szakvélemény).

A nyomtatványok kezeléséről a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról rendelkezik.

Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése

Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

Az írásbeli rögzítés a felmérő lapok elkészítését követően egy egyénre szóló fejlesztési tervben történik meg. Itt jelöli ki az óvodapedagógus a fejlesztéshez szükséges feladatokat.

Az óvoda nyilvános dokumentumai

- az óvodai pedagógiai program,
- az SZMSZ,
- a házirend.

XII. Jegyzék a nevelési intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

	A	B	C
	<i>Eszközök, felszerelések</i>	<i>Mennyiségi mutató</i>	<i>Megjegyzés</i>
1	csoporszoba	gyermekcsoportonként 1 a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő	X
2	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	-
3	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 A tornaszoba kialakítása kötelező.	X
4	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
5	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
6	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X
7	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a	X

		telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	
8	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
9	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
10	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	-
11	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül a közelben található egészségügyi intézményben megoldható.	-
12	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1 Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.	X

13	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1) Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.	X
14	felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	X
15	felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	X
16	felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	x
17	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X
18	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
19	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-

20	<i>felnőtt étkező</i>	<i>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</i>	-
22	<i>tálaló-mosogató</i>	<i>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</i>	X
23	<i>karbantartó műhely</i>	<i>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</i>	-
24	<i>kerekesszék tároló</i>	<i>óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2</i>	-
25	<i>ételhulladék tároló</i>	<i>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</i>	-
<i>A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.</i>			

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA és EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
	1. Csoportszoba		
1	<i>óvodai fektető</i>	<i>gyermeklétszám szerint 1</i>	X
2	<i>gyermekszék (ergonomikus)</i>	<i>gyermeklétszám szerint 1</i>	X
3	<i>gyermekasztal</i>	<i>gyermeklétszám figyelembevételével</i>	X
4	<i>fényvédő függöny</i>	<i>ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben</i>	X
5	<i>szőnyeg</i>	<i>gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas</i>	X

		<i>méretben</i>	
6	<i>já téktartó szekrény vagy polc</i>	<i>gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1</i>	X
7	<i>könyvespolc</i>	<i>gyermekcsoportonként 1</i>	X
8	<i>élősarok állvány</i>	<i>gyermekcsoportonként 1</i>	-
9	<i>textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény</i>	<i>gyermekcsoportonként 1</i>	X
10	<i>edény- és evőeszköz-tároló szekrény</i>	<i>gyermekcsoportonként 1</i>	X
11	<i>szeméttartó</i>	<i>gyermekcsoportonként 1</i>	X
	2. Tornaszoba		
12	<i>tornapad</i>	2	X
13	<i>tornaszőnyeg</i>	1	X
14	<i>bordásfal</i>	2	-
15	<i>mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet</i>	1	X
16	<i>egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések</i>	<i>három gyermek egyidejű foglalkoztatásához</i>	-
	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
17	<i>a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök</i>	<i>A pedagógiai programban foglaltak szerint.</i>	-
18	<i>tükör (az asztal szélességében)</i>	1	X
19	<i>Asztal</i>	1	X
20	<i>Szék</i>	<i>2 Egy gyermek, egy felnőtt.</i>	X
21	<i>Szőnyeg</i>	1	X

22	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	-
5. Játszóudvar			
1	kerti asztal	gyermek-csoportonként 1	X
2	kerti pad	gyermek-csoportonként 2	X
3	Babaház	gyermek-csoportonként 1	X
4	udvari homokozó	gyermek-csoportonként 1	X
5	Takaróháló	homokozónként 1 A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.	-
6	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	X
6. Intézményvezetői iroda			
1	íróasztal és szék	1-1	X
2	tárgyalóasztal, székekkel	1	-
3	Telefon	1	X
4	Fax	1	-
5	Könyvszekrény	1	X
6	Iratszekrény	1	X
7	Elektronikus adathordozó szekrény	1	-
8	számítógép, internet	1 felszerelés	X

	hozzáféréssel, perifériákkal		
9	számítógépasztal és szék	1-1	X
	8. Nevelőtestületi szoba		
1	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	-
2	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	-
3	könyvtári dokumentum	500 Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	-
4	Könyvszekrény	2 Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.	-
5	Fénymásoló	1	-
6	Tükör	1	-
	9. Többcélú helyiség		
1	tárgyalóasztal székekkel	1	-
	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	-
	11. Gyermekeöltöző		
1	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló	X
2	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	X
	12. Gyerme mosdó, WC helyiség		

1	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	X
2	Falitükör	mosdókagylónként 1	X
3	rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	X

III. TISZTÁLKODÁSI és EGYÉB FELSZERELÉSEK

	A	B	C
1	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1 fésű, fogkefe, fogmosó pohár	X
2	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1 ruhakefe, körömkefe, szappantartó	X
3	Fésűtartó	csoportonként 1	X
4	Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	X
5	Abrosz	asztalonként 3	X
6	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	X
7	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	X

IV. FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1	szennyves ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
2	mosott ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
3	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 ha a mosás helyben történik	-
4	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 ha a mosás helyben történik	-
5	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X
6	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X
7	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
8	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X
9	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1 ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	X
10	Hűtőgép	óvodánként 1	X
11	Porszívó	óvodánként 1	X

V. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C
	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)		
1	különböző játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	X
2	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	X
3	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	X
4	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X
5	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X
6	ábrázoló tevékenységet fejlesztő,	gyermekcsoportonként a	X

	eszközök	gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	
7	a természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	X
8	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
1	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
2	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	X
3	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
4	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
5	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 az óvoda pedagógiai programja szerint	x
6	hangszer (gyermekeknek)	gyermek- csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	X

		az óvoda pedagógiai programja szerint	
7	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X
8	projektor vagy írásvetítő	1	-

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

	A	B	C
1	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben étel kiosztása folyik	X
2	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 a közegészségügyi előírások szerint	X
3	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
4	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
5	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
6	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

XIII. Felhasznált irodalom

(1), (2), (3), (5)-(20) A Kormány 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

(4) A 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

A 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről

A 32/2012.(X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

A Nagykónyi Óvoda Alapító Okirata

Az 1997. évi XXXI. Törvény a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

2013. évi XXVII. Törvény a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési programról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

*Az óvodai nevelés országos alapprogramja
Magyar közlöny, 1996. 71. sz. 4511-4516 p.*

*Az Óvodai Nevelés Programja
Országos Pedagógiai Intézet 1989.*

TRFC/DD/t/1700034/2005 sz. szerződés 2. sz. melléklete

Nagykónyi Önkormányzatának Népeség Nyilvántartása

Az óvodavezetők kézikönyve I-V.

OKKER Oktatási Iroda, 1995-1997.

Dömötör Tekla: Magyar népszokások

Corvina, Budapest 1993.

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?

Országos Közoktatási intézet, Budapest

Nagy Jenőné, Ranschburg Jenő, Szakács Mihályné, Tárnokiné Joó Ildikó:

Óvodavezetési ismeretek

RAABE Lapozni-megtalálni

Tátrai Zsuzsanna- Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, Ünnepi szokások

Planétás kiadó, 1997.

Ábrahám Ferencné – Horváthné Gáspár Gabriella: Roma útmutató HOP óvodai programhoz Szeged 1999.

Lépésről lépésre óvodafejlesztő program Hajdúböszörmény 1997.

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel 1996.

XIV. Törvényességi záradék:

Egyetértési nyilatkozat:

Szülői szervezet

.....
Keltezés

.....
Aláírás

A törvényi előírásoknak megfelelően átdolgozta és elfogadta:

Nagykónyi Óvoda és Főzőkonyha nevelőtestülete.

.....
Keltezés

.....
Aláírások

Jóváhagyta:

Igazgató.

.....
Keltezés

.....
Aláírás

Tájékoztatásul megkapta:

A fenntartó képviselőjében:

.....
Keltezés

.....
Aláírás

